

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6920201380
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6920201380.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivce Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v spore žalobcov: 1/ M. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. XX, 2/ Y. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. XX, 3/ Y. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Y. XX, 4/ A. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. XX, 5/ mal. U. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E., Y. XXX/XX, zastúpená žalobcom 6/ ako zákonným zástupcom, 6/ H. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E., Y. XXX/XX, všetci žalobcovia zastúpení H. V. J., advokátom, advokátska kancelária Z., M. K. XX, proti žalovanému: F. poisťovňa, a. s. Y. A. D., so sídlom v L., Y. 17, IČO: 31 595 545, zastúpeného JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, advokátska kancelária Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 14C/15/2020-160 zo dňa 08. 12. 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorými okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 24.000,- €, žalobcovi 2/ sumu 22.000,- €, žalobcovi 3/ sumu 18.000,- €, žalobcovi 4/ sumu 20.000,- €, žalobkyni 5/ sumu 35.000,- € a žalobcovi 6/ sumu 30.000,- €, všetko v súdom určenej lehote (výroky I. až VI. rozsudku) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok VIII.) potvrdzuje.

II. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (výrok VII.), ostáva nedotknutý.

III. Žalobcom 1/ až 6/ sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 24.000,- €, žalobcovi 2/ sumu 22.000,- €, žalobcovi 3/ sumu 18.000,- €, žalobcovi 4/ sumu 20.000,- €, žalobkyni 5/ sumu 35.000,- € a žalobcovi 6/ sumu 30.000,- €, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcom 1/ až 6/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Vyššie uvedené sumy uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcom titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobcovia 1/ až 6/ domáhali v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka titulom nárokov pozostalých po L. D., obeti dopravnej nehody zo dňa XX. XX. XXXX zavinenej H. D., vodičom osobného motorového vozidla zn. Y. S. U.: RS XXX CR, ktoré bolo v čase nehody poistené u žalovaného titulom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobcovia tvrdili, že smrťou blízkej osoby žalobcov L. D. došlo k závažnému zásahu do ich práv na ochranu osobnosti, spočívajúcom v zásadnom, nezvratnom a trvalom narušení ich osobného a rodinného života. Tvrdili, že s neobohou L. D. mali veľmi dobrý, blízky a intenzívny citový vzťah, a preto náhle, neočakávané a šokujúce úmrtie najbližšej osoby ich všetkých veľmi zasiahlo, predstavuje pre nich trvalú a nenapraviteľnú ujmu, ktorá ich bude sprevádzať po celý zvyšok života. Žalobcovia poukázali na uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Rimavská Sobota ČVS:ORP-176/1-VYS-RS-2018

zo dňa 30. 11. 2018, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie vo veci prečinu všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, 2 a 3 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Trestného zákona, nakoľko trestné stíhanie voči páchatelovi prečinu, ktorý zomrel, je neprípustné. Pri vyšetovaní príčin dopravnej nehody sa zistilo, že jej vinníkom bol H. D. ako vodič predmetného vozidla, ktorý pri tejto nehode sám zomrel.

2. Okresný súd po vykonanom dokazovaní, najmä výsluchom žalobcov svedkov, ale aj listinnými dôkazmi, zistil nasledovný skutkový stav veci:

3. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania nárokov žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú námietku okresný súd posúdil podľa ust. § 101 OZ. Mal za to, že nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu porušenia osobnostných práv podľa § 11 OZ podliehajú premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť dňom nasledujúcim po neoprávnenom zásahu objektívne spôsobilom porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Dospel k záveru, že uplatnené nároky žalobcov nie sú premlčané, nakoľko všeobecná trojročná premlčacia doba začala plynúť najskôr 12. 04. 2018 a žaloba bola podaná na súde dňa 15. 05. 2020.

4. Výpoveďami svedkov a žalobcov mal okresný súd preukázaný neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov na ochranu rodinného života, ktorý je súčasťou práva na ochranu súkromia podľa § 11 OZ a mal zistené, že žalobcovia tvorili s L. D. funkčnú rodinu, pričom na prekážku uvedeného nie je skutočnosť, že žalobcovia 1/, 2/ a 4 žili v spoločnej domácnosti v G., L. D. so žalobcami 5/ a 6/ žila v spoločnej domácnosti v E. a žalobca 3/ žil v spoločnej domácnosti so svojou rodinou vo Y.. Žalobcovia sa často navzájom stretávali, podporovali sa, pomáhali si, emocionálne si boli všetci veľmi blízki, vytvárali harmonické rodinné prostredie, pričom úmrtie L. veľmi podstatne a intenzívne zasiahlo do životov všetkých žalobcov. Dopad náhle a tragickej smrti na rodinu žalobcov je zrejmý, intenzívny a dlhodobý, pričom následky pre žalobcov sú nenapraviteľné. U všetkých žalobcov možno dôvodne predpokladať, že nebyť dopravnej nehody, mohli by si užívať rodinný život spoločne s L. ešte dlhé roky, najmä spoločne prežívať radosti, pomáhať si navzájom, podporovať sa, zdôverovať sa a pod., pričom počas konania nevyšli najavo žiadne také (zdravotné, osobné a iné) skutočnosti, z ktorých by vyplýval opak. Žalobcovia aj v súčasnosti prežívajú silné emócie smútku a bolesti zo straty blízkej osoby, na pojednávaní prejavovali tieto spontánne a dôstojne, nie dramaticky alebo preexponovane, nepôsobili ako dopredu účelovo pripravené a súd ich výpovede v tomto smere vyhodnotil ako pravdivé a nevzbudzujúce pochybnosti. Taktiež mal súd za to, že výpovede svedkov C. L., O. D. a H. J. pôsobili ako celok dôveryhodne, nejavili sa ako tendenčné a skresľujúce skutočný priebeh udalostí. Napriek tomu, že výpovede svedkýň D. Z. a C. D. vykazovali určité rozpory, pričom na sporné časti výpovedí súd neprihliadal. Z lekárskeho správ predložených v konaní súdu z vyšetrení žalobcov 1/, 4/ a 5/ súd zistil, že v lekárskeho správach týkajúcich sa žalobkyne 1/ sa nepotvrduje, že zhoršený zdravotný stav žalobkyne 1/ je v príčinnej súvislosti s úmrtím jej dcéry, lekárskou správou týkajúcou sa žalobcu 4/ sa potvrdzuje, že zhoršený zdravotný stav žalobcu bol v príčinnej súvislosti s úmrtím jeho sestry a že jeho stav sa vplyvom liečby postupne zlepšil, v lekárskeho správach pedopsychiatričky a logopedičky týkajúcich sa žalobkyne 5/ sa výslovne neuvádza, že zhoršený zdravotný stav žalobkyne 5/ je v príčinnej súvislosti s úmrtím jej matky, ale z lekárskej správy pediatričky zo dňa 27. 07. 2021 vyplýva, že sa u žalobkyne 5/ až po smrti matky začali objavovať určité nežiaduce zmeny, a to rôzne psychické problémy, výpadok reči, zmeny správania, nadobúdajúce rysy autistického správania, pričom do jej smrti bol psychomotorický vývoj žalobkyne 5/ v norme.

5. Okresný súd vec právne posúdil podľa ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že nároky žalobcov sú v súdnej veci opodstatnené. Pokiaľ ide o výšku náhrady priznanú žalobcom, okresný súd o nej rozhodol v zmysle § 13 ods. 3 OZ s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Prihliadol na okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práva žalobcov na ochranu ich rodinného života, aj na intenzitu faktického vzťahu pozostalých s obeťou dopravnej nehody, vek obeť a pozostalých, ako aj prípadnú hmotnú závislosť pozostaleho na obeť nehody. Mal za to, že žalobcovia v konaní preukázali, že ich rodinné vzťahy s nebohú boli dlhodobo veľmi dobré, srdečné, pozitívne sa vyvíjajúce, nakoľko ide o rodinu, kde sa všetci navzájom podporujú, pomáhajú si, vytvárajú medzi sebou veľmi silné rodinné väzby, pričom nebohú tvorila v tejto rodine podstatný a ničím nenahraditeľný článok pre každého jedného zo žalobcov. Vysokú intenzitu rodinných vzťahov mal súd za preukázanú tým, že v osobe nebohej išlo o dcéru, sestru, matku a družku jednotlivých žalobcov, pričom tieto vzťahy neboli formálne, sporadické, alebo problémové. Súd ďalej

prihliadol na skutočnosť, že v čase dopravnej nehody mala L. D. len 25 rokov, jej matka 48 rokov, otec 52 rokov, starší brat 26 rokov, mladší brat 16 rokov, dcéra 3 roky a životný partner 33 rokov, z čoho je zrejmé, že nebyť predmetnej nehody, tak by žalobcovia mali možnosť prežiť spoločne s L. plnohodnotný rodinný život ešte veľmi dlhú dobu. Ujma utrpená žalobcami v dôsledku straty blízkej osoby je preto podľa názoru okresného súdu veľmi závažná.

6. Pri rozhodovaní o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy okresný súd skonštatoval, že je nevyhnutné prihliadnuť k samotnému účelu a funkciám tohto inštitútu pri ochrane osobnosti, pričom primárny význam má funkcia satisfakčná, ktorá vychádza z toho, že náhrada by mala primerane vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, pretože nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova nedá odškodniť a rozsah vzniku nemajetkovej ujmy sa nedá exaktne kvantifikovať. Ďalej súd poukázal aj na preventívno-sankčnú funkciu, ktorá vychádza z toho, že pre určenie povinnosti nahradiť nemajetkovú ujmu pozostalým má forma a intenzita zavinenia kľúčový význam. Ďalej súd poukázal na to, že výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, avšak súd musí prihliadať okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu osobnostného práva aj k naplneniu požiadavky, aby zadostučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu bolo primerané, odrážalo všeobecne zdieľané morálne predstavy v spoločnosti a spravodlivosti. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy súd vychádzal z vlastnej úvahy, avšak podporne aj z rozhodovacej súdnej praxe v obdobných právnych veciach a orientačne aj z aplikácie zák. č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených úmyselnými trestnými činmi.

7. Za najzávažnejší zásah do práva na ochranu rodinného života považoval súd zásah do práva maloletej žalobkyne 5/ ktorá v dôsledku úmrtia matky prišla o biologicky, emocionálne a rodinne najbližšiu osobu, ktorá je pre dieťa obzvlášť v takom nízkom veku absolútne nenahraditeľná. Žalobkyňa 5/ stratila možnosť žiť v úplnej rodine s oboma biologickými rodičmi a prežívať aj so svojou matkou detstvo, dospelosť, štúdium, profesijný život, zakladanie vlastnej rodiny a pod. a tiež prišla o možnosť všestranne rozvíjať svoju osobnosť pod vplyvom svojej matky, ktorá je pre formovanie osobnosti dieťaťa, obzvlášť dcéry nezastúpiteľná. Žalobkyňa 5/ si na svoju matku pamätá, chýba jej, pýta sa na ňu, strata matka zanechala v jej psychike zrejmé stopy, po smrti matky došlo u nej k výskytu psychologických problémov, výpadku reči, zmenám správania nadobúdajúcim rysy autistického správania. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd považoval nárok žalobkyne 5/ na náhradu nemajetkovej ujmy za primeraný vo výške 35.000,- €. V prevyšujúcej časti týkajúcej sa sumy 15.000,- € súd žalobu zamietol.

8. Podľa názoru okresného súdu veľmi závažný zásah do práva na ochranu rodinného života má žalobca 6/, ktorý v dôsledku úmrtia jeho družky prišiel o svoju dlhoročnú životnú partnerku, s ktorou spoločne rekonštruoval rodinný dom v E. a s ktorou plánoval ešte ďalšie dve deti. Žalobca 6/ prišiel o možnosť žiť v úplnej rodine so svojou partnerkou, prežívať s ňou všetky oblasti partnerského života, ako aj spoločne vychovávať žalobkyňu 5/. Je zrejmé, že žalobca 6/ od dopravnej nehody ťažko prežíva stratu partnerky, trápí sa, čo sa prejavilo aj na jeho fyzickej úrovni, keďže pod vplyvom smútku schudol o viac ako 30 kg. Doteraz sa so stratou partnerky nevyrovnal, bez ohľadu na to, že si v roku 2020 našiel novú partnerku, s ktorou už spoločné deti neplánuje. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd považoval nárok žalobcu 6/ na náhradu nemajetkovej ujmy za primeraný vo výške 30.000,- €, v prevyšujúcej časti týkajúcej sa sumy 10.000,- € súd žalobu vo vzťahu k žalobcovi 6/ zamietol.

9. Za závažný zásah do práva na ochranu rodinného života považoval súd zásah do práva na ochranu rodinného života žalobkyňa 1/ a žalobcu 2/, ktorí v dôsledku úmrtia ich dcéry prišli o akúkoľvek možnosť žiť rodinným životom s dcérou, najmä sa navštevovať, zdieľať radosti aj starosti, radiť sa, pomáhať si a pod. Žalobcovia sa pod vplyvom smútku viac-menej uzavreli do seba, trápia sa, sú viac podráždení, nervózni, dcéra im veľmi chýba, je pre nich nenahraditeľná. Žalobkyňa 1/ mala s dcérou bližší a dôvernejší vzťah, než žalobca 2/ a zároveň mala k dcére bližšie ako k synom. Žalobkyňa 1/ sa vo významnej miere podieľala na starostlivosti o vnučku U., len aby mohla dcére čo najviac pomôcť, keď bola v práci. Žalobkyňa 1/ oveľa ťažšie prežíva stratu dcéry ako žalobca 2/, ktorý sa síce tak isto veľmi trápí pre stratu dcéry, ale jeho mentálne dispozície mu umožňujú vysporiadať sa s ním lepšie, ako je tomu u žalobkyne 1/, preto súd ich nároky posúdil diferencovane. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd považoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za primeraný pri žalobkyňi 1/ vo výške 24.000,- € a pri žalobcovi 2/ vo výške 22.000,- € a v prevyšujúcej časti týkajúcej sa sumy 6.000,- € pri žalobkyňi 1/ a sumu 8.000,- € pri žalobcovi 2/ žalobu zamietol.

10. Súd mal za to, že závažný zásah do práva na ochranu rodinného života majú aj žalobcovia 3/ a 4/ v dôsledku úmrtia ich sestry. Z ich celkového prejavu na pojednávaní dňa 24. 06. 2021 okresný súd zistil, že žalobca 4/ oveľa ťažšie prežíva stratu sestry, než žalobca 3/, ktorý sa síce tak isto veľmi trápí pre stratu sestry, ale jeho mentálna dispozícia mu umožňuje vysporiadať sa s tým lepšie, ako je tomu u žalobcu 4/, ktorý bol na sestru veľmi naviazaný, so stratou sestry sa vyrovnával aj za odbornej pomoci psychiatricky MUDr. O.. Žalobca 4/ dokonca nebol schopný ani výsluchu, hoci sa pojednávania osobne zúčastnil, v určitých častiach pojednávania sa radšej zdržiaval na chodbe, lebo mu bolo ťažko, keď opätovne počúval o tej tragickej udalosti. Súd ich nároky preto hodnotil diferencovane. U žalobcu 3/ považoval za primeraný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 18.000,- € a pri žalobcovi 4/ vo výške 20.000,- € a v prevyšujúcej časti týkajúcej sa sumy 2.000,- €, pri žalobcovi 3/ žalobu zamietol, keď pasívnu legitímáciu žalovaného považoval v konaní za jednoznačne preukázanú.

11. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 v celom rozsahu podľa pomeru úspechu vo veci, keď mal za to, že žalobcovia boli čo do základu ich nároku na náhradu nemajetkovej ujmy úspešní, pričom výška priznaných nárokov bola výsledkom voľnej úvahy súdu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v spojení aj s ust. § 262 ods. 1, 2 CSP.

12. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej 15-dňovej lehote (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP) odvolanie žalovaný z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

13. Žalovaný tvrdil, že konajúci súd sa v rozsudku nedostatočne vysporiadal s argumentáciou zániku nároku a vo výsledku tak aj vec vo vzťahu k žalovanému nesprávne právne posúdil. Podstata argumentácie o zániku nároku spočíva v skutočnosti, že nárok vyplývajúci z porušenia osobnostných práv zaniká, pokiaľ došlo k úmrtiu osoby, ktorá mala do práv žalobcov svojím konaním zasiahnuť. Argumentoval rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej účastníkom, ktorý je v rámci tohto práva vo vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany) je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov, alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu) (R XXX/XXXX, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. 09. 2013 sp. zn. 3Cdo 228/2012 uverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 9/2014 pod č. 128).

14. Žalovaný tvrdil, že povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa ust. § 13 OZ je osobne spätá s osobou, ktorá sa dopustila neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby tak, že má osobný charakter, a preto zaniká smrťou takejto osoby.

15. Žalovaný k otázke výšky priznaných náhrad nemajetkovej ujmy uviedol, že úvahy súdu, ktorými dospel k priznaniu jednotlivých súm žalobcom, sú arbitrárne a nepreskúmateľné, nakoľko z nich nemožno odvodiť základ týchto úvah, a to, v akom rozmedzí finančných náhrad možno uvažovať o primeranej náhrade nemajetkovej ujmy za smrť blízkej osoby v dôsledku nedbanlivostnej dopravnej nehody. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa. Konajúci súd vybral do svojej selekcie súdne rozhodnutia, ktoré uznal za vhodné, ktoré sa však javí ako neúplné, pokiaľ sa súd snažil vymedziť určitú primeranosť vyjadrenú aplikačnou praxou, nakoľko súd nezobral do úvahy existenciu iných rovnako irelevantných rozhodnutí, ktorými však boli priznané diametrálne odlišné náhrady. Poukázal pritom na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. 11. 2020 sp. zn. 12Co/45/2020, Krajského súdu v Žiline zo dňa 26. júna 2018 sp. zn. 5Cdo/90/2018, Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 09. 2021 sp. zn. 6Co/233/2019 a rozsudok Okresného súdu Revúca zo dňa 13. 04. 2017 sp. zn. 6C/89/2016. Namietal, že konajúci súd síce poukázal na zákon č. 215/2006 Z. z., avšak žiadnym spôsobom nevysvetlil, aký vplyv na jeho úvahu mal tento predpis. Podľa uvedeného predpisu sa výška odškodnenia rozdeľuje rovným dielom medzi pozostalých po obeti trestného činu, to znamená, že pokiaľ konajúci súd prezentoval maximálne odškodnenie podľa predmetného predpisu vo výške 24.000,- €, táto suma by bola rozdelená medzi všetkých pozostalých po blízkej osobe rovným dielom. Náhrada za porušenie iných osobnostných práv

by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné trestné činy.

16. Žalovaný v odvolaní namietal aj tú skutočnosť, že konajúci súd sa dostatočne nevysporiadal s konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke absencie priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov. Zo strany konajúceho súdu bolo nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania a vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanému a v kontexte celého zákona o PZP. Vzhľadom k tomu, že vo vzťahu k žalovanému je poistnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky dopravnej nehody - úmrtie ich rodinného príslušníka, neexistuje vo vzťahu k žalobcom uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou. Rozsudok okresného súdu žiadal zmeniť v napádanom rozsahu a žalobu zamietnuť.

17. Žalobcovia 1/ až 6/ sa k odvolaniu písomne nevyjadrili.

18. Krajský súd ako súd odvolací, a teda príslušný na prejednanie odvolania (§ 34 CSP) odvolanie prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil z nasledovných dôvodov.

19. Okresný súd v napadnutom rozsudku síce námietku premlčania vznesenú v konaní nepovažoval za dôvodnú (viď bod 7 dôvodov napadnutého rozsudku), avšak odvolanie žalovaného proti týmto záverom okresného súdu nesmerovalo, a preto odvolací súd tieto závery okresného súdu nebol oprávnený preskúmať, nakoľko je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania tak, ako je to uvedené vyššie.

20. Žalovaný v odvolaní tvrdil, že nárok vyplývajúci z porušenia osobnostných práv v súdnej veci zaniklo úmrtím osoby, ktorá mala do práv žalobcov svojím konaním zasiahnuť. Teda došlo k jeho zániku smrťou H. D., vodiča motorového vozidla Y. S. U.: RS XXX CR, ktorý pri dopravnej nehode zahynul spolu aj s poškodenou osobou. Je pravdivým tvrdenie žalovaného, že právo na ochranu osobnosti ako právo osobnej povahy smrťou fyzickej osoby zaniká a neprechádza na dedičov. Osobám uvedeným v ust. § 15 Občianskeho zákonníka vzniká originálne právo na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby do práv, ktorej bolo zasiahnuté. Nie je však vylúčené, že tým istým konaním, ktoré po smrti fyzickej osoby neoprávnené zasiahlo do osobnosti zomrelého, došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby, napr. do jej práva na súkromie alebo práva na život. Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ust. § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na individuálne okolnosti žalobcovia v danom prípade zvolili druhú z uvedených možností. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poškodenej síce zanikol, keďže ide o nárok vyplývajúci z porušenia osobnostných práv, nezanikol ale nárok žalobcov, keďže nie je vylúčené, že určitý zásah, ku ktorému došlo po smrti fyzickej osoby, je neoprávneným zásahom nielen do osobnosti zomrelého, ale zároveň aj do osobnosti pozostalých. Na námietku zániku nároku preto odvolací súd v súdnej veci neprihliadol.

21. Pokiaľ ide o výšku priznaných náhrad nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vysporiadal s touto otázkou v bodoch 21 až 25 dôvodov napadnutého rozsudku, pričom z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, prečo priznal jednotlivé náhrady, z čoho pri určovaní výšky náhrady vychádzal a odvolací súd závery súdu prvej inštancie v tomto smere považuje za správne. V prípade priznania náhrady nemajetkovej ujmy ide v jednotlivých prípadoch o posúdenie individuálnych skutkových okolností, ktoré nemožno považovať za relevantné v iných veciach. Každé rozhodnutie o priznaní tejto náhrady ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady, preto v konaní nie je možné prihliadnuť na tú skutočnosť, že súd v inom konaní priznal inú výšku náhrady, či už nižšiu alebo aj vyššiu. Výšku súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd považuje v súdnej veci u každého zo žalobcov za primeranú. Smrť blízkej osoby žalobcov bez akýchkoľvek pochybností spôsobil H. D., za čo nebol právoplatne odsúdený len z toho dôvodu, že pri predmetnej dopravnej nehode došlo aj k jeho smrti. L. D. (nebohá) ako účastníčka cestnej premávky nemala vinu na vzniknutej kolíznej situácii, keď k nej došlo len z dôvodu, že poistenec žalovanej hrubým spôsobom porušil svoje povinnosti vodiča motorového vozidla. Súd prvej inštancie sa v konaní vysporiadal aj s kritériom veku alebo jej rodinných príslušníkov.

Správne prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Niet pochýb o tom, že k nemajetkovej ujme na strane žalobcov došlo v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k smrti L. D.. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti preto odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny v napadnutých výrokoch potvrdil, a teda potvrdil aj vo výroku o náhrade trov konania, ktorý výrok je závislý od rozhodnutia vo veci samej.

22. Žalobcovia boli v celom rozsahu úspešní aj v odvolacom konaní, a preto by im patrila náhrada trov odvolacieho konania v celosti podľa zásady úspechu v konaní podľa § 255 ods. 1 CSP, avšak v odvolacom konaní im žiadne trovy nevznikli, a preto ich náhradu im odvolací súd nepriznal.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolateľ, ktorý je fyzickou osobou a v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôže využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, sa môže so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci obrátiť na Centrum právnej pomoci podľa podmienok upravených v zákone č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi).